

Питання зміцнення інституційної спроможності Верховної Ради України у частині забезпечення адаптації національного законодавства до права ЄС*

Вступ. Успішність реалізації завдань на шляху інтеграції України до Європейського Союзу значною мірою залежить від злагодженої роботи державних інституцій, долучених до цього процесу. Безумовно, важливою складовою цієї інституційної системи є Верховна Рада України, яку Конституцією України уповноважено визначати засади реалізації стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі.

Основна частина. У контексті рішення Європейської ради про надання Україні статусу кандидата на членство в Європейському Союзі з метою створення належних умов для імплементації положень Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони об'єднання зусиль законодавчої та виконавчої гілок влади, а також громадянського суспільства у процесі трансформації України на шляху до розбудови правової, соціальної, економічно розвинутої держави, виконання критеріїв членства у Європейському Союзі Верховною Радою України 29 липня 2022 року прийнято Постанову «Про деякі заходи щодо виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції», якою одним із головних завдань Верховної Ради України визначено адаптацію законодавства України до положень права Європейського Союзу (acquis ЄС), забезпечення відповідності актів Верховної Ради України зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції, праву Європейського Союзу (acquis ЄС).

Планом законопроектної роботи Верховної Ради України на 2024 рік, затвердженим Постановою Верховної Ради України від 6 лютого 2024 року, в окремому розділі наводиться перелік питань, що потребують законодавчого врегулювання, спрямованих на адаптацію законодавства України до положень права Європейського Союзу (acquis ЄС) у частині виконання міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.

Зміцнення інституційної спроможності Верховної Ради України у ході парламентської реформи має як прямий вплив на відповідність критеріям вступу України до Європейського Союзу, так і можливості сприяти оперативному проходженню переговорного процесу.

Щодо першого, варто зауважити на одному з Копенгагенських критеріїв, а саме адміністративній та інституційній спроможності державних інституцій ефективно впроваджувати acquis ЄС (сукупність спільних прав) і їх здатності брати на себе зобов'язання щодо членства в ЄС.

Щодо другого, Верховна Рада України у переговорному процесі може максимально сприяти йому, зокрема шляхом:

- *оперативного прийняття євроінтеграційних законів та проведення відповідних реформ.* Верховна Рада України може запровадити спеціальну пришвидшену процедуру розгляду законопроектів, спрямованих на адаптацію законодавства України до права ЄС;

- *створення відповідних інституцій та механізмів контролю.* Верховна Рада України може працювати над створенням і підтримкою інституцій та механізмів контролю, які відповідають стандартам ЄС. Це може включати створення незалежних органів та/або інституцій для посилення контролю за бюджетним процесом, боротьби з корупцією, зміцнення демократичних інститутів та ін.;

- *посилення міжпарламентської дипломатії.* Верховна Рада України може активно співпрацювати з парламентами держав-членів ЄС, включаючи участь у спільних ініціативах, програмах та проектах, спрямованих на підтримку європейської інтеграції України, і таким чином заручатися підтримкою більшості членів ЄС;

- *інформування та освіти громадськості щодо євроінтеграційного процесу.* Верховна Рада України може займатися інформуванням та освітою громадськості щодо переваг та викликів, пов'язаних зі вступом в ЄС, що сприяє збільшенню підтримки європейської інтеграції серед населення.

Висновки. Проведення комплексних реформ у багатьох сферах суспільного життя є умовою, яка висувається до держав-кандидатів в контексті розширення ЄС. Верховна Рада України, як важливий елемент інституційної системи, має конституційно визначені можливості сприяти оперативному виконанню завдань на шляху вступу України до ЄС. Це стосується як реалізації парламентом законодавчих повноважень, так і забезпечення здійснення ним дипломатичних, просвітницьких, контрольних та інших завдань, що сприяють процесу євроінтеграції.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

**Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*